

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 1/2014-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. B., J., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 205/2013 z 25. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. októbra 2013 doručená sťažnosť Ing. S. B., J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 205/2013 z 25. júna 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania na Okresnom súde Senica (ďalej len „okresný súd“) o náhradu škody v sume 661,42 € s príslušenstvom vedenom pod sp. zn. 5 C 88/2011. Okresný súd podanie sťažovateľa v označenej veci odmietol uznesením zo 14. novembra 2011. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave tak, že uznesením sp. zn. 9 Co 29/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľ nespokojný s výsledkom konania podal dovolanie. Najvyšší súd dovolacie konanie sťažovateľa zastavil napadnutým uznesením z dôvodu nesplnenia požiadavky povinného zastúpenia účastníka v dovolacom konaní.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že najvyšší súd dovolanie sťažovateľa zastavil *„bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia“*. Argumentuje tým, že *„na výzvu okresného súdu o udelenie plnomocenstva, reagoval náležitou osobnou činnosťou v komunikácii s advokátmi, no pre nekalé praktiky /vydieranie/ rezignoval“*. Na základe uvedeného bol toho názoru, že *„sú to objektívne dôvody, ktoré povinné zastúpenie pred dovolacím súdom neriešia, je ale opak preukázaný“*.

Podľa sťažovateľa *„zastavením dovolacieho konania... dovolací súd neumožnil dovolateľovi prístup k spravodlivosti... a zatkol právo na spravodlivé súdne konanie, chránené nie iba čl. 46 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 dohovoru“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom v takomto znení:

„1. Zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4-Cdo 205/2013 zo dňa 25.júna 2013.

2. Vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, napadnuté rozhodnutie, odvolacieho súdu, s príkazom skúmania a šetrenia vecnej správnosti právnej veci.

3. Priznáva sťažovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia advokátom pred ústavným súdom.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd v prvom rade vzhľadom na nedostatok petitu sťažnosti sťažovateľa (žiadal zrušiť napadnuté uznesenie bez toho, aby zároveň žiadal o vyslovenie porušenia svojich označených práv) a fakt, že ide o osobu bez právneho vzdelania nezastúpenú advokátom, zvažoval svoj procesný postup, či odstraňovať nedostatky sťažnosti výzvou adresovanou sťažovateľovi, od ktorej ústavný súd upustil z dôvodov procesnej ekonómie a účelnosti takéhoto postupu vzhľadom na dôvody uvádzané sťažovateľom, pre ktoré nebol zastúpený v napadnutom dovolacom konaní. Ústavný súd vychádzajúc z celého obsahu sťažnosti, ako aj z konečného návrhu (petitu sťažnosti) ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia, pretože dospel k záveru, že ani prípadné doplnenie tejto sťažnosti kvalifikovaným právnym zástupcom by za žiadnych okolností

nemohlo viesť k jej prijatiu na ďalšie konanie z dôvodov uvedených v tomto rozhodnutí, preto ústavný súd upustil aj od tohto procesného postupu.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Podstata jeho argumentácie spočíva v námietke, že *„bol daný predpoklad meritórne rozhodnúť vo veci samej i bez povinného zastúpenia advokátom dovolateľa, pred dovolacím súdom“*.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Ústavný súd k námietkam sťažovateľa v prvom rade uvádza, že tieto nemajú rozmer ústavnosti. Skutočnosti namietané sťažovateľom nie sú spôsobilé vyvolať pochybnosť o neústavnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pretože podľa čl. 51 ústavy domáhať sa práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Dovolacie konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku je upravené ustanoveniami (§ 236 až § 243d OSP, pozn.) a § 241 ods. 1 OSP ustanovuje povinnosť dovolateľa byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Pokiaľ najvyšší súd napadnutým uznesením zastavil dovolacie konanie, ktorého navrhovateľom bol sťažovateľ, z dôvodu neodstránenia procesnej podmienky v dovolacom konaní (povinného zastúpenia dovolateľom advokátom), postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ako aj s ústavou.

Ústavný súd opakovane judikoval, že pokiaľ preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

V závere ústavný súd k problémom sťažovateľa týkajúcich sa jeho právneho zastupovania poznamenáva, že sťažovateľ mal viaceré možnosti zabezpečenia zastúpenia advokátom v napadnutom dovolacom konaní. Sťažovateľ mohol žiadať za splnenia zákonných podmienok o ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie podľa § 30 OSP. V súvislosti s deklarovanou neochotou advokátov prevziať jeho zastupovanie sa mohol tiež obrátiť na Slovenskú advokátsku komoru so žiadosťou o prevzatie jeho zastupovania v označenej veci. V neposlednom rade sa mohol obrátiť aj na príslušné centrum právnej pomoci.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že právny inštitút povinného právneho zastúpenia sa uplatňuje aj v konaní pred ním. Ústavný súd na odstránenie tohto nedostatku podania (k podaniu nebolo pripojené splnomocnenie na zastupovanie advokátom) sťažovateľa nevyzýval, pretože ani doplnenie sťažnosti v uvedenom smere by nebolo spôsobilé zvrátiť obsah rozhodnutia o jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2014